

Tieto Oyj esittää lausuntonsa 18.4.2016 päiväystä hallituksen esityksestä Liikennekaareksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tiedon lausunto painottuu luonnollisten henkilöiden liikkumisen palveluihin sekä liikenteen digitalisaatioon.

Tieto on suurin ICT-palveluita toimittava suomalainen yritys. Yhtiö investoi merkittävästi uusien palveluiden kehittämiseen ja luotaa aktiivisesti mahdollisuuksia kehittää yritysten ja yhteiskunnan toimintaa. Tiedolle sekä yritysten että julkishallinnon toimintojen digitalisointi on merkittävä osa liiketoimintaa. Tämän vuoden maaliskuussa julkaistussa uudessa strategiassaan Tieto painottaa tiedon (data) hyödyntämistä keskeisenä liiketoiminnan muutoksen ja kasvun ajurina. Liikenteeseen liittyviä merkittäviä hankkeita Tieto toteuttaa muun muassa kehittämällä joukkoliikenteen lippu- ja informaatiojärjestelmiä ja itseohjautuvien ajoneuvojen teknologiaa. Tietoturvan ja tietosuojan toteuttaminen on osa Tiedon osaamista.

Lausunto Liikennekaaren luonnoksesta

Käyttäjien tarpeisiin paremmin vastaavien **liikennepalveluiden saatavuus ja uuden liiketoiminnan mahdollistaminen** on nostettu keskeiseksi tavoitteiksi Liikennekaaren luonnoksessa. Tavoitteet ovat erittäin kannatettavia varsinkin, kun juuri nyt **digitalisoituminen muovaa palveluita** lähestulkoon kaikilla toimialoilla uusiksi, maantieteellisiä rajoja tuntematta. Liikenne ei ole tässä poikkeus. Tänä päivänä liikenne on maailman merkittävimpiä toimialoja ja sen odotetaan kasvavan nopeasti seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Liikenne on kautta maailman valtavan mielenkiinnon kohteena ja uudet innovaatiot tulevat kilpailemaan alueella globaalisti. **Muutoksia on tehtävä ripeästi**, jotta Suomessa liikenteen toimialalle syntyy myös kotimaisia uusia toimijoita ja elinvoimainen ekosysteemi sekä jopa ns. alustataloutta. Useimmat edelläkävijöiksi tähtäävät valtiot ovat panostamassa paitsi sääntelyn vapauttamiseen, myös edistämässä aktiivisesti uusien toimintamallien syntyä. Ajureina voidaan nähdä mm. kaupunkien viihtyvyyden lisääminen, ympäristöasiat sekä jakamistalouden edistäminen.

Positiivista Liikennekaaren luonnoksessa on, että **asiakkaat nousevat keskiöön** seuraavina vuosina. Painopiste on siirtymässä rakenteiden ja toimijoiden tukemisesta asiakkaita paremmin palvelevien liikennepalveluiden mahdollistamiseen.

Esityksessä on huomioitu, että **datan saatavuus ja järjestelmien yhteentoimivuus** ovat onnistuneen matkustuskokemuksen kannalta jatkossa keskeisiä. Kuten luonnoksesta käy ilmi, molemmissa on tällä hetkellä merkittäviä puutteita.

Esityksessä todetaan, että **”liikennetiedon yhteentoimivuuden aste on matala. Ainoa lainsäädännön tuntema tietojen yhteen toimivuutta koskeva säännös on joukkoliikennelain 57§:n vaatimus reitti-, pysäkki- ja aikataulutietojen luovuttamisesta viranomaisille. Vaatimuksen toteuttamisessa on tiedon hyödyntäjän ja loppukäyttäjän näkökulmasta kuitenkin vielä merkittäviä puutteita, ja syvemmälle menevä yhteentoimivuus on vasta hyvä tavoite. Liikkumispalveluiden käyttäjille ei vielä ole käytössään yhteiskäyttöistä lippua tai mahdollisuutta sellaisen hankintaan, ja myös mobiilimaksamisen mahdollisuudet ovat rajalliset. Tämä kuvastaa sitä seikkaa, että nykytilassa tietoa ja sen käsittelyn merkitystä liikenteen palveluissa ja kysynnän synnyttämisessä ei ole vielä toimijoiden keskuudessa riittävästi tiedostettu.”**

Tiedon näkemyksen mukaan liikennesektorin toimijoiden tulee edelleen **edistää tiedon avoimuutta ja tehdä se aiempaa ripeämmin**. Olennaisena osana tätä yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä ja tiedon vaihtoa pitää kehittää, jotta markkinoille saadaan liikennepalveluiden kehittämisen perustaksi mahdollisimman kattavasti dataa. Kaikkiaan yhteiskunta käyttää **kansalaisten tuettuihin kuljetuksiin** yli miljardi euroa. Näihin toimintoihin sisältyy merkittävä palveluiden **kehittämisen- ja tehostamispotentiaali**.

Paitsi datan avoimuutta myös **tiedon reaaliaikaista käyttöä** tulee edellyttää ja edistää. Vasta reaaliaikainen tai lähes reaaliaikainen data mahdollistaa joustavan liikennemuotojen yhdistämisen matkustajan kannalta palvelevaksi **matkaketjuksi**.

Valtakunnalliset matkaketjut ja digitalisaation laaja hyödyntäminen edellyttävät yhteentoimivia lippujärjestelmiä. Tiedon näkemys on, että lippujärjestelmien valtakunnallista yhteiskäyttöisyyttä on syytä tavoitella. Yhteiskäyttöisyyden kannalta merkittävimmät järjestelmät ovat pääkaupunkiseudulla tänä vuonna

käyttöön otettava uusi ja laajentuva HSL:n lippu- ja informaatiojärjestelmä sekä valtakunnallinen joukkoliikenteen kaupunkiseutujen lippujärjestelmä Walthi. Walthi-järjestelmässä yhteiskäyttöisyyttä siihen kuuluvien kaupunkiseutujen välillä on jo toteutettu muun muassa yhtenäisen matkakortin myötä. Liikennekaaren luonnoksessa todetaan, että yhteentoimivia lippujärjestelmiä ei ole syntynyt liikennetoimijoiden vapaaehtoisuuden pohjalta. Julkishallinto voisi vauhdittaa kehitystä merkittävästi tukemalla em. järjestelmien yhteiskäyttöisyyden laajenemiseen tähtäviä hankkeita.

Liikenteen tietojärjestelmien yhteensopivuutta parannetaan myös luomalla valmiuksia ajoneuvojen tunnistamiseen perustuvien suoritettietojen keräämiseen liikenneverkolta. Liikenneverkon kysynnän ja tarjonnan kokonaisoptimointiin tarvittavien tietojärjestelmien kehittämiseen tarvitaan avoimuuden, yhteensopivuuden sekä teknologian nopean kehittämisen varmistamat kansalliset periaatteet, joilla ohjataan koko liikenteen kustannuksien kehittämistä tavoitteen mukaiseen suuntaan.

Datan avaamiseen liittyvät erottamattomasti **tietoturva- ja tietosuojakysymykset**. Sekä datan että sen käytön eksponentiaalinen lisääntyminen edellyttävät, että tietoturva- ja tietosuoja varmistetaan aiempaakin paremmin. Kuten esityksessä todetaan, keskeisenä on luottamusta internetiin ja digitaalisiin toimintatapoihin lisäävä **kansallinen tietoturvastrategia**.

Lopuksi

Liikenne on toimiala, jolla suomalaisilla on markkinaosaamista ja myös kansainvälistä tunnettuutta edelläkävijänä. Ripeä ja laaja liikennedatan avaaminen edistäisi uusien markkinatoimijoiden ja elinvoimaisen ekosysteemin syntymistä sekä muiden Liikennekaareissa ehdotettujen toimenpiteiden kanssa julkissektorille innovatiivisia liikenneratkaisuja, joilla myös yhteiskunnan kustannuksia saadaan alennettua tavoitteiden mukaisesti. Näistä lähtökohdista mahdollistuu myös perinteisen joukkoliikenteen ja uusien liikkumispalveluiden saumaton kokonaisuus, jossa liikennepalveluihin sidottu kalusto ja infrastruktuuri ovat tehokkaammassa käytössä ja liikenteen päästöt vähenevät.

TIETO OYJ

Kimmo Alkio
toimitusjohtaja